

mina usibus humanis suppeditet. Dimidium nemoris *Diri-moir*, quod Septentrionem respicit, hodie ad Donaldum Macky Rææ dominum pertinet. In eodem nemore mons est vulgo *Arkill*, ubi omnes cervi qui hic nutriuntur caudas furcatae habent, trium pollicum vel unciarum longitudine conspicuas, quibus à reliquis hujus Regionis cervis facile distinguuntur. In *Durenæ* qua spectat occasum à *Diri-moir* locus est venatu celebris, vulgo *Parwe*; estque in *Schetadello* in Parochia *Lothernæ* magna ferarum copia: haec duo loca ob jucundas venationes per totum regnum celeberrima sunt.

*Fluvii.**Portus.**Valles.*

Fluvii. præcipui sunt, *Vries* seu *Floidac*, *Evelick*, *Brora*, *Lorb*, *Helmsdel* seu *Vly*, *Shin*, & *Castey*. Duo quoque limitanei *Portne-cuter*, & *Oikel*, qui *Rosfiam* & *Southerlandiam* discernunt: atque omnes salmonum aliorumque piscium capture nobiles. *Portus* quoque habet excipiendis navigiis commodissimos, quæ hinc in varias Regni partes, frumentum, salem, carbones, salmone, carnem bubulam, lanam, pelles, coria, butyrum, caseum, sebum, aliaque mercimonia deferunt. In fluviis his, & in tota ora maritima, vitulorum marinorum, balænarum, nonnunquam concharum variis generis, aviumque maritimorum magna est copia. *Valles* circa hos amnes, quæ hic longo tractu, à mari ad montes excurrunt, & qua montibus vicinæ sunt, lingua vernacula *Strathnes* vocantur. Omnes cultæ, & incolis repletæ. Præterea sylvis & nemoribus, gramine & grano, pecoribus & armentis, ferisque animantibus non fecundæ solum, sed jucundæ. *Strath* seu *vallis Vly*, à meridie in Septentrionem extenditur: cuius longitudine est millia passuum viginti. *Strath Brora*, contermina *Dirichat*, octodecem millibus passuum in longitudinem patet. *Strath Sleitt* seu *Strath Floid* à mari ad montes protensa quatuordecem millibus passuum. Multæ aliae sunt hic valles; ut, *Strath Terry*, *Strath-ne-faig*, *Strath-skinnedell*, *Strath-telleny*, *Strath-dailharme*, *Strath-toly*, *Strath-dail-nemeyn*, *Strath-ne-fin-ay*.

In Parochia *Crigb* ager est vulgo *Slisly-chiles*, alias *Serrincoskery*, octodecem millia passuum longitudine patens, habensque fluvios *Portne-cuter* (seu *Tain*) & *Oikell* à Meridie objectos: ubi montes sunt marmorei. Est quoque alia pars Sutherlandiæ, vulgo *Brachat*, id est, summitas *Cattey*, five Sutherlandiæ: tota frugibus & piscibus, pascuis & arboribus fecunda; estque in Parochia *Larg*. Longitudo *Brachat* est viginti duo millia passuum, quam fluvius *Shin* (qui è Lacu ejusdem cognominis effluit) in duas dividit partes. Occidentalis hujus agri pars vulgo nominatur *Baronia Gruids*, in qua continetur *Dirimeanigh*.

In fluvio *Shin*, ingens est rupes & prærupta, ex qua aquæ magno cum impetu & fragore

correntes, profundissimum gurgitem efficiunt; ubi quæstuosa est prægrandium salmonum piscatura. Hic fluvius nunquam gelascat. In Sutherlandia sunt lacus pisculentí plus minus sexaginta, quorum omnium *Loghsbin* maximus est, quatuordecem millibus passuum longitudine protensus. In plerisque lacubus, Insulæ sunt, tempore aestivo habitationi apertissimæ. In lacu *Shin* quædam sunt insulæ, ferarum, cygnorum, & anserum agrestium feraces. Insula est in lacu *Brora*, habitationi Sutherlandiæ Comitum dicata; & cervorum venatione jucunda, quorum hic in sylvis, lacum utrinque cingentibus, ingens est copia. Ab oppidulo *Brora* tribus millibus passuum distat hæc insula. In lacubus & fluviis jam dicitis, reperiuntur nonnunquam in conchis magni pretii margaritæ. In Sutherlandia quædam sunt Argenti-fodinæ, aliæque opes subterraneæ, quæ adhuc, ob incolarum negligenciam, aut potius imperitiam, nondum è terræ visceribus erutæ sunt.

Præcipuum hujus Provinciæ oppidum est *Oppida Dornoch*, arce Sutherlandiæ Comitum, & templo Cathedrali Divæ Virgini sacro conspicuum. Hujus templi fundator fuit Gilbertus Catteynensis Episcopus, propterea ejus nomine insignitur. In dextra, five australi hujus templi parte, commune est Comitum Sutherlandiæ sepulchrum. Templum Parochiale hujus urbis Divo Barro sacrum. Initio reformationis, ut vocant, jam pridem demolitum fuit. Nundinis autem Sancti Barri, Sancti Gilberti, Sancti Bernardi, & Sanctæ Margaritæ, (ad quas ex Regionibus Scotiæ borealibus, ingens hominum multitudo quotannis confluunt) satis celebris est hæc Vrbs, quam Dominus Robertus Gordonius Sutherlandiæ Tutor, in Regale & Liberum burgum erigi curavit. In aliis etiam hujus Provinciæ oppidis frequentes sunt nundinæ: quarum præcipuae sunt, Sancti Andreæ, ad *Golffey* juxta *Dornoch* oppidum.

Nuper reperta est *Lapidina*, è qua andulæ, seu petrarum Laminæ, ædificiis aptæ, eruuntur. Hic etiam in longum extenduntur campi, ob planitiem, & maris viciniam, admodum amoeni.

Qua *Dornoch* spectat orientem solem, videre est monumentum, Crucis formam referens, vulgo *Cras Worwair*, hoc est, Thani vel Comitis crux. Altera quoque est non procul ab *Embo*, nomine *Ri-Crois*, hoc est, Regis crux; sic appellata, quod ibi Danorum Rex vel Dux interfectus & sepultus fuerat.

Vltra *Dornoch*, ad ortum aestivum novem millibus passuum, sita est *Brora*, ad ostium fluminis *Brora*, cui Ioannes Sutherlandiæ Comes, proxime defunctus, jura & privilegia Burgi Baroniz, ut vocant, à Rege obtinuit.

Plus